

La mirada
de les dones
a la política
benvinguda

Dades*

Al PSC som moltes les dones que participem políticament :

8.234 afiliades i 22.447 simpatitzants col·laborem a diferents nivells en portar a terme el projecte polític del PSC.

Les dones també ens trobem als càrrecs de responsabilitat tant orgànics com institucionals. Som 191 dones amb responsabilitats orgàniques de màxim nivell: membres d'Executives de Federació i Executiva Nacional (un 41,35% del total), així com 107 conselleres nacionals (som un 34% dels seus membres) a l'òrgan màxim del PSC.

A les institucions moltes dones representem el nostre projecte. El gruix més important el trobem a l'àmbit local: 653 regidores i alcaldesses fan política des del projecte socialista als municipis catalans. Política de primera línia: la més propera a les persones. A l'àmbit parlamentari trobem 16 diputades al Parlament de Catalunya, 12 al Congrés dels Diputats i 4 al Senat, 3 conselleres de la Generalitat i 1 eurodiputada.

	DONES	HOMES	% DONES
AFILIADES/TS	8234	16466	33%
SIMPATITZANTS	22447	30607	42%
DIPUTADES/TS AL PARLAMENT DE CATALUNYA	16	26	38%
DIPUTADES/TS AL CONGRÉS	12	9	57%
SENAT	4	6	40%
DIPUTADES/TS AL PARLAMENT EUROPEU	1	2	33%
COMISSIÓ EXECUTIVA	16	21	43%
COMISSIONS EXECUTIVES DE FEDERACIONS	175	257	41%
CONSELL NACIONAL	107	211	34%
REGIDORES/RS	621	1412	31%
ALCALDESSES/ES	32	190	14%
CONSELLERES/RS GENERALITAT	3	5	38%

* Segons cens de maig del 2005

L'Organització

1. ORGANIGRAMA DEL PSC

1.1. L'Organització

El PSC s'organitza de forma territorial o sectorial en forma d'Agrupacions. El conjunt d'aquestes Agrupacions en un territori constitueix una Federació i el total de Federacions conformen el partit a nivell nacional.

En el Partit dels Socialistes de Catalunya existeixen, en aquests diferents nivells, òrgans d'execució política, que s'anomenen Executives: d'Agrupació, de Federació i Nacional. Aquestes Executives són col·legiades i estan formades per diferents Secretaries que treballen en un àmbit específic. La seva funció principal és executar els acords polítics que s'adopten als òrgans de direcció política del Partit (Consells, Congressos, etc...)

1.2. Els nostres principis

Art.1. Els principis organitzatius

L'organització del Partit s'inspira en els principis següents:

.....

L'opció decidida per la igualtat efectiva dels homes i de les dones al si del Partit, adoptant el principi de la democràcia paritària.

.....

La conciliació entre l'activitat política i les activitats personals i familiars.

.....

Art. 28. La democràcia paritària

Es garantirà que cap dels dos gèneres tingui una presència inferior al 40% en els òrgans de direcció, i/o execució del Partit. En les candidatures electorals és garantirà aquest principi al llarg de la candidatura.

2. SECRETARIA DE POLÍTQUES DE LES DONES

La Secretaria de Polítiques de les Dones es troba a tots els nivells organitzatius del nostre Partit (inclosa l'Executiva Federal del PSOE) i compta amb els següents objectius principals:

- Promoure i desenvolupar la política del Partit sobre la dona i la seva implementació orgànica i institucional.
- Impulsar l'afiliació i la participació de les dones al Partit.
- Promoure la relació dels col·lectius i de les associacions de dones amb el Partit.

La Secretaria de Polítiques de les Dones també participa en les Comissions de llistes que es convoquen per proposar els candidats i les candidates per ocupar llocs en les nostres candidatures a les diferents eleccions, per tal de garantir la presència de dones en les mateixes.

3. CONSELL DE LES DONES

3.1. Què és?

El Consell de les Dones del PSC és un fòrum de participació, coordinació, reflexió, debat i propostes de les polítiques per a la igualtat d'oportunitats que va néixer en el VII Congrés del PSC.

D'aleshores ençà, ha funcionat com un espai propi de les dones en el si del Partit i ha donat resposta a les demandes que l'organització ha requerit pel que fa a la igualtat entre homes i dones.

La seva funció més important és debatre les accions i propostes del PSC, per tal de valorar-les des de l'àmbit del gènere (i incloure els canvis necessaris).

El treball del Consell de Dones i de la Secretaria de Polítiques de les Dones ha permès assolir fites com la inclusió de la paritat com a objectiu polític del PSC, la paritat de les llistes i dels òrgans de direcció i/o execució, la coordinació de l'actuació de les dones socialistes en els àmbits de decisió, etc...

3.2. Objectius

Facilitar la participació plena de les dones al si del projecte socialista i la seva coordinació amb l'objecte d'introduir les perspectives de gènere a les actuacions i accions (internes i externes) del Partit.

3.3. Composició

La participació en el Consell de Dones està oberta a qualsevol afiliada que vulgui participar-hi i que així ho faci saber, de forma explícita, en el moment de constitució del mateix, que és el I Consell de Dones després del Congrés Nacional. El compromís per part d'aquesta dona és assistir-hi amb regularitat.

El Consell està integrat per:

- La secretària de Polítiques de les Dones del PSC
- La responsable del Departament de la Dona de la UGT
- La secretària de la Dona de la JSC
- La màxima responsable de la Federació de Dones de Catalunya per a la Igualtat que sigui afiliada.
- Totes aquelles dones afiliades al PSC que expressin el seu desig de compromís de participar-hi, i compleixin amb els requisits del Reglament (d'assistència).
- Les dones no afiliades al PSC que expressin el seu compromís de participar-hi, i compleixin amb els requisits (d'assistència) del Reglament, excepte quan la Mesa del Consell no ho consideri oportú. El seu status és de convidades del Consell.
- Totes aquelles dones diputades a Corts Generals, al Parlament de Catalunya i al Parlament Europeu que expressin el seu compromís en participar-hi, i compleixin amb els requisits (d'assistència) del Reglament.
- El Consell s'ampliarà amb l'assistència obligatòria de les dones socialistes amb càrrecs representatius i orgànics, quan sigui necessari pels temes a tractar a l'Ordre del Dia.

3.4. Estructura

El Consell estarà compostat per:

El Plenari, que es reunirà de forma ordinària dos cops l'any com a mínim. En aquest Plenari participaran totes les militants inscrites.

La Mesa del Consell està formada per la presidenta del Consell (que serà la secretària de Polítiques de les Dones), per la vicepresidenta primera, per la vicepresidenta segona, per la secretària primera i per la secretària segona.

La Permanent del Consell en el qual participaran:

- Les membres de la Mesa del Consell
- Onze membres més del Consell, escollides pel Plenari del Consell

Les Comissions de treball:

Que variaran en funció de les necessitats del propi Consell i estaran formades per totes les seves membres, distribuïdes d'una forma equilibrada i adequada als interessos de cadascuna de les Comissions.

Paraules per a la igualtat

Cal dur a terme ràpidament mesures contundents i integrals per a l'eradicació de la violència vers les dones. Aquesta és la manifestació més greu i brutal de la desigualtat i dels models culturals de la relació entre homes i dones.

Resolucions del 10è Congrés del PSC. Juliol 2004
Millorar la qualitat de vida: "Les noves polítiques"

Es garantirà que cap dels dos gèneres tingui una presència inferior al 40% en els òrgans de direcció, d'execució del Partit. En les candidatures electorals es garantirà aquest principi al llarg de la candidatura.

Resolució del 10è congrés del PSC. Juliol 2004
Art. 28 Estatuts. Democràcia paritària

Dentro de 20 años podríamos recordar también, con seguridad, que fuimos capaces, saliendo de este Congreso, de encabezar la rebeldía contra la discriminación de las mujeres en España, contra la discriminación y el abuso que existe en esta sociedad todavía ante muchas situaciones que viven las mujeres. Y que fuimos capaces, por lo que hemos decidido aquí y por el trabajo que vamos a hacer a partir de mañana, de ver en pocos años, como las mujeres son iguales en el empleo que los hombres, como las mujeres son iguales en salario que los hombres y como las mujeres son también iguales, que es un objetivo nuevo del Gobierno, en la participación, en los Consejos de Administración y en la dirección de las empresas de este país, para democratizar hacia la igualdad entre mujeres y hombres.

José Luis Rodríguez Zapatero
36º Congreso Federal del PSOE. Junio 2004. Clausura

“Porque solamente la libertad, cuando se acerca, hace visible la esclavitud”.

María Zambrano

“Les dones haurien de ser lliures com els homes per actuar políticament. Els homes haurien de ser lliures com les dones per criar

...

Tota una vida només destinada als temes personals i domèstics sembla ... absurda i pobre, i passa el mateix amb una vida tan pública o abstracta que ha perdut el contacte amb les activitats pràctiques i quotidianes que li donen sentit.”

Hanna Pikint
“Food and Freedom in the fonder”,
en Political Theori, 1984

L'organització del Partit s'inspira en els principis següents:
“...L'opció decidida per la igualtat efectiva dels homes i dones al si del Partit, adoptant el principi de la democràcia paritària.”

Resolucions del 10è Congrés del PSC. Juliol 2004
Estatuts I. Els principis organitzatius

Per als i les socialistes no es tracta només d'oferir igualtat d'oportunitats, sinó de crear una societat de les oportunitats, per a tothom i sense limitacions de gènere.

Resolucions del 10è Congrés del PSC. Juliol 2004
El socialisme democràtic en el segle XXI

La mirada de les dones a la política

Per millorar la presència de les dones en el Partit i la influència del projecte socialista en les dones, cal impulsar la feminització de la política implantant processos interns que permetin la presència de les dones a tots els àmbits de decisió del Partit, així com a tots els espais de discussió i debat, incorporant formació en polítiques de gènere per a tots els càrrecs de la nostra organització, respectant horaris que permetin la compatibilitat entre la vida laboral, personal i política i incorporant a l'agenda política temes que tinguin com a centre la qualitat de la vida dels éssers humans en tots els seus àmbits de desenvolupament: quotidià, domèstic, familiar, laboral i social, tant en allò que significa una organització més flexible, més pròxima i més participativa, com en el plantejament de les propostes polítiques que tinguin com a centre la vida quotidiana de les persones, i afecten directament a l'equiparació dels rols socials dels homes i les dones.

Resolucions del 10è Congrés del PSC. Juliol 2004
"Hem de ser el mirall més complet de la societat catalana"

"Nadie debe ser hostigado por sus opiniones, incluso por las fundamentales; la mujer tiene derecho a subir al cadalso, por tanto, debe tener también el de poder subir a la Tribuna."

Olimpia de Gouges. Art. X de la Declaración de los Derechos de la Mujer y de la Ciudadana. Escrito por la revolucionaria francesa Olimpia de Gouges en 1791

Per promoure una major participació i presència real de les dones socialistes dins i fora del Partit s'estructura, sota la coordinació de la Secretaria de Polítiques de les Dones, una organització de tipus transversal que es denomina Consell de les Dones Socialistes i que té funcions d'assessorament, debat i impuls del feminisme socialista i de les polítiques d'igualtat d'oportunitats i drets de les dones dins i fora del Partit.

Resolucions del 10è Congrés del PSC. Juliol 2004
Art.29 El Consell de les Dones Socialistes

"Uno de los objetivos más nobles que tiene el feminismo, la defensa de la igualdad de oportunidades para las mujeres y un mundo redefinido por la propia mirada de las mujeres, apenas si lo hemos alcanzado en este siglo XX, y siguen excluidas de él dos tercios de las mujeres del mundo".

Carmen Calvo. Ministra de Cultura al Govern d'Espanya.
Conferència al I Congrés de Dones de Barcelona

El feminisme és política per les seves arrels, evidentment. Perquè neix del mateix moviment de cerca de la igualtat, d'alliberament dels éssers humans, d'anhel de solidaritat, etc. És a dir, tots dos tenen el mateix origen, ... el feminisme comparteix amb el socialisme la voluntat d'igualtat per a tots els humans i en aquest cas, de la meitat femenina de la humanitat.

Mª Dolors Renau i Manén.
"Feminisme i socialisme: una relació fecunda"

**"... la promoció de la igualtat entre els gèneres i l'avanç de la dona no concerneix únicament a la dona; es tracta de qüestions fonamentals en qualsevol societat que aspira a arribar el progrés social i el goig efectiu dels drets humans"
"les societats no poden considerar-se veritablement democràtiques si no existeix la igualtat entre els gèneres."**

Nitin Desai
Secretari General Adjunt de l'ONU. 2000

"No podem parlar d'una societat lliure si no posem tots els esforços per acabar amb la violència contra les dones."

"El compromís en la lluita contra la violència de gènere és una prioritat pròpia per a una Catalunya de ciutadanes i de ciutadans lliures."

Paraules de Pasqual Maragall a la campanya de les eleccions autonòmiques 2003

La mirada de les dones a la política

Abans que nosaltres...

Hem volgut recollir una sèrie de dones que van treballar per a altres dones des d'una política socialista o àmbit social en el passat.

CONCEPCIÓN ARENAL DE PONTE (El Ferrol, 1820 - Vigo, 1893)

Aquesta dona, escriptora i filantropa quedà orfa de pare als vuit anys i de mare als vint-i-un. Uns anys després de la mort de la seva mare es vestí d'home per poder assistir a les classes de Dret a la Universidad Complutense de Madrid. Allí va conèixer l'home que anys després seria el seu marit, Fernando García Carrasco.

Juntament amb el seu marit, editorialista i redactor, home obert i comprensiu amb les idees progressistes de la seva dona, Concepción va desenvolupar la seva vocació feminista, així com una intensa lluita en el terreny social.

Considerava la dona com a un ésser humà marginat a qui s'havia d'estimular i respectar, no des de la protecció sinó des de l'educació. Així, va escriure "La mujer del porvenir", "La educación de la mujer", "El estado actual de la mujer en España", "El trabajo de las mujeres", "La mujer en su casa" i "El servicio doméstico".

Tanmateix s'ocupà de denunciar els horrors dels hospicis, dels manicomis i en especial de les presons essent nomenada Inspectora de Cases de Correcció de Dones i Secretària General de la Creu Roja. Les seves publicacions al voltant d'aquests temes foren "Cartas a los delincuentes", "La cuestión social" i "Cartas a un obrero y a un señor". Malgrat ser recordada per la seva preocupació en l'àmbit penal, la seva lluita pels drets de les dones la situa entre les principals antecessores del feminisme socialista actual.

CLARA CAMPOAMOR (Madrid, 1888 - Lausana, 1972)

Va néixer en una família senzilla i humil, encara que de pensament liberal proper al progressisme. Degut a això, als tretze anys va començar a treballar com a modista. Més endavant exerciria de mestra per assolir finalment, als trenta-sis anys i després d'un gran esforç, la llicenciatura en dret per la Universitat de Madrid.

L'any 1932 va exposar les seves idees sobre feminisme a la Universitat de Madrid, erigint-se en una de les principals defensores del sufragi femení. Va obtenir un escó al primer parlament republicà, amb Margarita Nelken i Victoria Kent. En relació amb aquest tema va escriure "El derecho femenino en España" (1936) i "El voto femenino y yo, mi pecado mortal" (1936). Va ser delegada del Govern Espanyol a la Societat de Nacions i directora general d'Assistència Pública i Beneficència.

Després del cop militar es va exiliar a França i posteriorment a Argentina on va escriure "La révolution espagnole vue par une Républicaine" (París, 1937), "Sor Juana Inés de la Cruz" (1944) i "Vida y obra de Quevedo" (1945). Més tard es va traslladar a Suïssa on va viure fins la seva mort ja que el règim franquista no li va permetre mai tornar a Espanya.

MARIA AURÈLIA CAPMANY (Barcelona, 1918 - 1991)

Com a escriptora i també com a política, Mª Aurèlia Capmany és una figura central per a la cultura catalana. Per a les dones perquè simbolitza la triple resistència que es va produir des dels grups feministes i d'esquerres: la lluita per la democràcia, pels drets lingüístics i nacionals i per la reivindicació de les dones com a dipositàries d'aquests drets.

M. Aurèlia Capmany suposa l'enllaç entre la generació de dones i homes que van ser vençuts pel feixisme i les noves generacions que van tornar la llibertat, l'amnistia i l'Estatut d'Autonomia que fou el lema de l'Assemblea de Catalunya.

Autora de nombroses obres, fou premiada amb el Premi Sant Jordi de 1968 per la novel·la "Un lloc entre els morts". L'any 1969 va escriure "Feliçment jo sóc una dona", on va mostrar la visió de les formes que uns determinats ambients socials van donant a una dona que s'adapta.

La seva preocupació per les dones i el feminisme es va traduir en les publicacions de "La dona a Catalunya" (1966), "El feminisme a Catalunya" (1973), "El comportamiento amoroso de la mujer" (1974), "Dona, doneta, donota" (1975) i "Antifemina" (1978). En la seva vessant política va ser regidora de l'Ajuntament de Barcelona pel Partit dels Socialistes de Catalunya.

AMELIA VALCARCEL (Astúries, 1950)

Doctora en Filosofia per la Universitat d'Oviedo és professora de Filosofia Moral i Política. Ha dirigit i coordinat diversos seminaris i congressos, i ha participat en projectes d'investigació del Consell Superior d'Investigacions Científiques.

Ha format i forma part de jurats d'investigació nacionals i internacionals així com de consells de redacció de revistes i col·leccions editorials. És directora de la revista Leviatan.

Ha escrit nombrosos articles i assatjos, publicats en revistes especialitzades i volums col·lectius com "El discurso de la mentira", "La Obscenidad", "La secularización del pecado", "Historia de la Ética", "Historia de la teoría política" i "La misoginia romántica". També s'ha dedicat a la traducció i ha publicat els següents llibres: "Hegel y la Ética" (finalista del Premi Nacional d'Assaig 1989), "Sexo y Filosofía" el 1991.

Com a feminista ha estat una abanderada de l'anomenat "feminisme de la igualtat" havent creat escola, ja que té moltes seguidores en aquest àmbit que continuen amb la seva línia de pensament. De les seves obres en el tema de la defensa dels drets de les dones, les més conegudes són: "Del miedo a la igualdad" (1993) (finalista del Premi Nacional d'Assaig 1994) i "La política de las mujeres" (1997), obra imprescindible per a les dones que es plantegen la lluita política des de posicions feministes i socialistes.

Abans que nosaltres...

VÍCTOR CATALÀ (L'Escala, 1873 - 1966)

Víctor Català és el pseudònim de Caterina Albert i Paradís, escriptora catalana que va néixer a l'Alt Empordà. Era filla d'una important família de propietaris rurals i va viure gran part de la seva joventut aïllada del món així que va tenir una formació autodidacta.

El misteri de la seva identitat es va anar descobrint arrel de la publicació de "Drames Rurals" el 1902. Malgrat això sempre va intentar diferenciar la seva vida personal de la literària amb el nom de Víctor Català. La solteria i les comparacions sobre la seva manera d'escriure respecte la masculina, degut a la seva força expressiva i a la duresa dels temes que tractava, la van perseguir tota la seva vida. Les obres que li van donar la fama van ser les de tipus narratiu, especialment "Solitud", "Drames rurals" i "Caires vius".

En tota l'obra de Víctor Català són freqüents les referències a la situació de les dones i, especialment, a la seva discriminació per motius de gènere. Tenia plena consciència d'allò que pretenia amb la seva literatura convertint-se així en una autora innovadora i modernista.

Després d'un gran període de silenci provocat per la Guerra Civil Espanyola i la marginació a què la van sotmetre els noucentistes va publicar "Vida mòlta" (1950) i "Jubileu" (1951). El 1951 es van publicar les seves obres complertes i des del 1953 es convoca el Premi Víctor Català de contes i narracions, en homenatge a l'autora.

FLORA TRISTAN (França, 1802 - Burdeos 1844)

Socialista i lluitadora incansable a favor del moviment obrer realitzà grans aportacions ideològiques i desenvolupà una gran tasca organitzativa sindical. No va parar de denunciar l'oblit dels sindicats respecte les reivindicacions dels drets de les dones, quan aquests es negaven a acceptar el dret al treball de la dona, a lluitar per a la igualtat de salaris entre homes i dones i inclús rebutjaven el dret al sufragi qualificant-lo de burgès.

Filla il·legítima d'un militar espanyol i d'una dona francesa va patir tota la seva vida la vergonya del seu naixement, va tenir un matrimoni desgraciat i havent de lluitar contra el seu marit, aquests dos fets van marcar la seva vida i la seva consciència com a dona.

Perseguida per la burgesia de molts països que no li perdonaven la defensa dels proletaris oprimits, ni tan sols els seus propis companys socialistes la defensaven. El seu llibre "Peregrinaciones de una paria" fou prohibit al Perú i van cremar la seva efígie a Lima. Els revolucionaris francesos tampoc no la van acceptar perquè la veien extravagant i amb pretensions de dirigent obrera. La consideraven rebel, desvergonyida, mancada de pudor femení i involucrada en activitats impròpies del seu gènere, atea, poc modesta i sense qualitats femenines.

Va morir l'any 1912 totalment marginada com a dona feminista o, més aviat, degut a això. La consigna "Obreros del mundo, uníos" és seva, però ni Marx ni Engels, que la van adoptar, ho reconeixeren mai. De fet, Marx va adoptar també molts dels seus plantejaments polítics. Les seves reivindicacions com a dona i com a obrera s'inclouen de ple en el socialisme utòpic de l'època, com els falansteris de Saint Simon o les fàbriques ideals d'Owen.

La mirada de les dones a la política

CLARA ZETKIN (Sajònia, 1857 - Rússia 1933)

Aquesta mestra de professió i militant del Partit Socialdemòcrata alemany intentà, a principis del segle XX, la síntesi entre la doctrina dogmàtica del proletariat redemptor de totes les classes i gèneres i la necessitat d'ocupar-se, d'alguna manera, dels patiments femenins. Afirmava que socialisme i feminisme estaven intrínsecament relacionats. Fou ella qui proposà declarar el vuit de març Dia Internacional de la Dona Treballadora per a commemorar l'horrible crim de les 119 obreres de la Fàbrica Cotton de Nueva York a les quals el seu patró assassinà, el 1909, cremant la fàbrica on s'havien tancat per protestar contra les condicions de treball a què estaven sotmeses.

Fou una teòrica de màxima influència i una socialista radical. Fundà i dirigí la Internacional de Dones Socialistes. Filla de mestressa de casa i professor fou una de les primeres alemanyes que va rebre educació formal com a professora en la Universitat. Va entrar a l'SPD el 1881, l'any següent es va enamorar i va formar una "unió lliure" amb Ossip Zetkin. Donava classes per a obtenir ingressos i reclutava dones per a la causa socialista a la vegada que cuidava els seus fills i el seu marit: "Sóc el sastre de la cort, la cuinera, la dona de fer feines... una noia a per tot" es queixava en una carta a una amiga.

Fou editora d'un diari de dones al que anomenà IGUALTAT, a diferència del nom anterior "La dona treballadora". Considerava que la lluita de les dones obreres per l'emancipació formava part de la lluita del proletariat per la seva emancipació i, en conseqüència, les dones de l'SPD mai van tenir tractes amb el feminisme burgès (les dones sufragistes).

Al final de la seva vida es desil·lusionà del socialisme en estar aquest a favor d'Alemanya a la I Guerra Mundial i fou fundadora del Partit Comunista Alemany, completament a favor de la revolució russa.

ALEJANDRA KOLLÖNTAI (Rússia, 1873 - París, 1953)

A la Rússia pre-revolucionària (1905) organitzà les dones de la classe treballadora i les convertí en força política, portant les seves demandes davant els revolucionaris russos, els seus camarades de lluita.

Fou deixeble de Clara Zetkin el 1906. Exigia el dret a un treball satisfactori per a les dones, però també a la llibertat sexual i al control de la seva fertilitat. Pensava, com Marx, que només el treball remunerat fora de la llar familiar podia alliberar les dones.

Va escriure algunes de les pàgines més maques de l'època sobre l'amor, la sexualitat, les relacions entre homes i dones... va escriure relats i novel·les com "La bolchevique enamorada" on desenvolupava les relacions entre els sexes en un futur sense explotacions ni opressions (la revolució en la qual ella creia). Defensà constantment l'amor lliure per a lliurar-se dels prejudicis de la societat burgesa. No volia més "Anna Kareninas" en la història de les dones.

A la Revolució bolxevic de 1917 fou la primera dona comissària del govern de Lenin. Intentà també aconseguir prestacions de maternitat de fons públics per a mares solteres però no ho va aconseguir: era massa avançat, inclús per a les dones socialistes. Per discrepàncies amb Lenin es va unir a l'oposició obrera i es quedà a París d'ambaixadora, la primera ambaixadora del món. Va morir sense que es publicés ni una sola necrològica a la premsa soviètica i així es quedà, com Flora Tristan, en l'oblit.

La mirada de les dones a la política

Abans que nosaltres...

MARÍA ZAMBRANO ALARCÓN (Vélez-Málaga, 1904 - Madrid, 1991)

Aquesta dona filòsofa, escriptora i poetessa va adquirir dels seus pares l'interès per la pedagogia i la seva consciència socialista. El seu pare, partidari del socialisme, li ensenyaria aquesta ideologia, així que Maria fou una activa col·laboradora en la planificació i posada en marxa de la República Espanyola.

Fou l'única alumna entre els seus companys homes al Batxillerat. Més tard, durant la carrera, va viure a la Residència de Senyoretas de Madrid, dirigida per Maria de Maeztu. Gran deixeble d'Ortega i Gasset durant molts anys, fou anomenada professora de Metafísica a la Universitat Central. L'essència de la seva obra serà sempre la creació filosòfica i poètica.

La guerra mundial la posicionà en contra de la violència i així escrigué el seu primer article «Europa y la Paz». També la preocupació per la situació de les dones serà una constant en la seva escriptura, encara que les seves reivindicacions seran sempre des de l'àmbit filosòfic i no polític.

Després de la caiguda de la República s'exilià a Cuba, Mèxic, Itàlia i després Suïssa. No va tornar a Espanya fins el 1984 quan ja li havien concedit el Premi Príncep d'Astúries, el 1981, de Comunicacions i Humanitats. L'any 1988 li van concedir el Premi Miguel de Cervantes, sent la primera dona en aconseguir-lo.

Com a pensadora i filòsofa publicà moltes obres, entre les que destaquen : “Nuevo liberalismo”; “Los intelectuales en el drama de España”; “Delirio y destino”, “Filosofía y Poesía”; “Hacia un saber sobre el alma”; “El hombre y lo divino”; “La España de Galdós”; “El sueño creador” i “Claros del Bosque”.

DOLORS MONSERDÀ I SANTAPAU (Barcelona, 1845 - 1919)

La primera dona amb un paper rellevant dins el periodisme català, com està considerada Dolors Monserdà, fou sempre conscient del seu paper com a creadora de missatges ideològics i literaris sense oblidar, en cap moment, la seva condició de dona ni la de les seves lectores, principalment també dones.

Va començar a escriure en l'adolescència, estimulada per les tertúlies literàries que vivia en el seu ambient familiar. Es va casar molt jove, el 1865, i va tenir quatre fills. Va tenir temps per escriure poesia, teatre i narrativa, coincidint amb els moments àlgids de la Reinaxença. Va guanyar nombrosos premis amb la seva producció literària. De les seves obres destaquen: “Poesies catalanes” (1888) i Poesies (1911).

Mentrestant seguia cultivant la seva faceta periodística col·laborant en publicacions femenines del tipus “Modas y labores” o “El figurín artístico”, però escrivint també articles de temàtica social i econòmica. Entre aquests cal destacar “La producció de la dona”, “Les senyores i el lliurecanvi”, “Les víctimes del treball”, “La qüestió obrera” i “Els rellogats”.

Sempre va tenir en compte la situació real de les dones, a les quals va fer protagonistes de les seves novel·les i relats. Reflectí hàbilment a dones burgeses i obreres que vivien problemàtiques relacionades amb el seu entorn social i conflictes derivats de la seva condició de dones. Ella proposà un model de dona independent, intel·ligent, formada en lletres, ciències i art, bones administradores i amb capacitat de decidir sobre la seva vida.

Com a feminista va escriure “Estudi feminista” i “Orientacions per a la dona catalana” (1909), encara que s'ha de tenir en compte que la seva visió parteix de l'òptica del feminisme conservador i de la doctrina social de l'Església, combinant els valors de la família, l'art, la pàtria i la religió, com a pilars de la construcció social i personal de les dones.

La mirada de les dones a la política

CARLOTA BUSTELO (Madrid, 1939)

És una de les polítiques socialistes i feministes espanyoles més representatives dels darrers temps. Es llicencià en Ciències Polítiques per la Universitat Complutense de Madrid. A la seva joventut fou una activa participant del Moviment Feminista espanyol i col·laborà en diverses campanyes i reivindicacions en defensa de les dones.

Quan el PSOE arribà al poder, va fundar l'Institut de la Dona i va nomenar Carlota Bustelo directora general. Va dirigir aquesta entitat fins l'any 1989 que va ser substituïda per Carmen Martínez Ten.

Posteriorment va treballar com a subsecretària del Ministeri d'Assumptes Socials i també com a membre del Comitè de l'Organització de Nacions Unides en contra de la discriminació de les dones.

Ha publicat diversos articles i llibres d'assaig, entre els que destaquen "Reflexiones sobre mujer y feminismo (1977) i "Una alternativa feminista" (1979).

FRANCESCA MARTÍN VIGIL (València, 1947 - Barcelona, 2002)

Valenciana d'origen, va arribar a Catalunya l'any 1973, treballà com a mestra en una escola privada. En el seu combat sindical, pels drets dels treballadors i treballadores de l'ensenyament, entrà en contacte amb les escoles del CEPEPC (Col·lectiu d'Escoles per l'Escola Pública Catalana), destacant aviat pel seu compromís polític a favor de l'Escola Pública Catalana.

L'any 1982, decideix militar al PSC (Partit dels Socialistes de Catalunya). A les eleccions municipals del 1983 és elegida regidora i deixa les aules per dedicar-se, plenament, a la regidoria d'Educació de l'Ajuntament de Granollers.

Va dedicar-se en el camp dels drets de les dones, i a la igualtat d'oportunitats en l'activitat pública. El 1990 entrà a l'executiva del Partit, per assumir-ne la Secretaria de la Dona, on treballà per incrementar la quota de participació de les dones en el si del Partit. Va impulsar la FDCI (Federació de Dones de Catalunya per a la Igualtat) i el Consell de les Dones del PSC.

L'any 2000 amplià la trama de complicitats, més enllà del Partit, impulsant i constituint la Plataforma d'Entitats de Catalunya.

Va ser senadora a la VI legislatura (1996-2000), i a la setena legislatura va ser diputada al Congrés.

Bibliografía básica recomendada

Celia AMORÓS (1991)

Hacia una crítica de la razón patriarcal.

Barcelona, Ed. Anthropos.

Simone de BEAUVOIR (2000)

El segundo sexo.

Madrid, Cátedra.

Lidia FALCÓN (1992)

Mujer y poder político.

Barcelona, Madrid, Vindicación Feminista Publicaciones

Grupo parlamentario socialista (1989)

Mujer y socialismo.

III Jornadas parlamentarias

Mary NASH (1988)

Més enllà del silenci: les dones a la història de Catalunya.

Comissió Interdepartamental de la Dona

(Generalitat de Catalunya).

Dolors RENAU (1991)

Socialismo y feminismo: una relación abierta.

Revista Sistema, n.4, pp. 35-39.

María Milagros RIVERA GARRETAS (1994)

Nombrar el mundo en femenino.

Pensamiento de las mujeres y teoría feminista.

Barcelona, Icaria.

Sara Berbel (2004)

Sin cadenas. Nuevas formas de libertad en el s. XXI.

Narceaediciones. Colección "Mujeres"

Algunes webs interessants...

ESPAIS DE DONES A INTERNET

Dones socialistes

Per trobar informació que ens interessa
<http://dona.socialistes.org>

Xarxa de dones del PSC

Per trobar informació i eines per fer política (accés restringit)
<http://xarxadones.socialistes.org>

Dones en Xarxa

Espai de trobada de les dones progressistes de Catalunya
<http://www.mujiresenred.net/donesenxarxa/>

Espai de dones

Per trobar informació i recursos sobre temes de gènere
<http://www.pangea.org/dona/>

Xarxa feminista

Informació i recursos per dones i sobre associacions de dones
<http://www.pangea.org/xarxafem/>

Llibreria Pròleg

Única llibreria de Barcelona especialitzada en autors
<http://www.mallorcaweb.net/proleg/>

DUODA

Centre de recerca i estudis sobre dones
<http://www.ub.es/duoda/>

Creativitats feminista

Documentació i articles
<http://www.creatividadfeminista.org>

CELEM

(Coordinadora Española para el Lobby Europeo de Mujeres)
Diversos documents i conclusions de jornades
<http://www.celem.org/>

Mujeres en Red

Punt de trobada en xarxa: foros, informacions, debats...
<http://www.mujiresenred.net>

Red Feminista

Xarxa estatal contra la violència de gènere
<http://www.redfeminista.org>

E-leusis

La ciutat de les dones a la xarxa
<http://www.e-leusis.net>

ENXARX@T

Espai de trobada, participació i interrelació de dones
<http://www.enxarxat.org>

INSTITUCIONALS

ICD

(Institut Català de la Dona)
<http://www.gencat.net/icdona>

CIRD

(Centre d'Informació i Recursos per a les Dones de Barcelona)
<http://www.cird.bcn.es/>

Servei de Promoció de Polítiques d'Igualtat dona-home

Diputació de Barcelona
<http://www.diba.es/dona>

Instituto de la Mujer

<http://www.mtas.es/mujer>

Secretaria de Polítiques de les Dones
dona.socialistes.org